

Uwaga do Wstępu pozycji „Współczesne oblicza krajoznawstwa”. Warszawa 2016

Niepokojem przejmuje fakt konieczności przywołania raz jeszcze okoliczności i uznanej daty powstania Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego. Dziwi to tym bardziej, że 3 grudnia 2016 r. obchodzono 110-lecie powstania Towarzystwa.

Ale jeśli trzeba ...

Prace nad założeniem Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego trwały od 1904 r. skupiając działaczy prezentujących różne zawody, ale przede wszystkim uprawiających krajoznawstwo i rozumiejących jego znaczenie. Po latach ich pragnienia i prace najkrócej i najszlachetniej określił Stanisław Thugutt – „... nie dać zasnąć duszy narodu”. Działania odbijały się od zdecydowanego oporu władz carskich. Dopiero rozluźnienie restrykcji politycznych po Rewolucji 1905 roku pozwoliło raz jeszcze podjąć starania jednocześnie opracowując Statut (Ustawę) przyszłej organizacji, prowadząc rozmowy z Warszawskim Urzędem Gubernialnym.

Nie czekając na wynik i przyjęcie przedłożonej „USTAWY” Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego **powołano 1 czerwca 1906 roku prowizoryczny Zarząd pod przewodnictwem Zygmunta Glogera z sekretarzem Al. Janowskim.**

Prezes–Gubernator Martynow zatwierdził dnia 27 października 1906 r. wciągnięcie do rejestru Stowarzyszeń i Związków guberni warszawskiej Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego pod nr 42.

Jako założyciele Towarzystwa figurują w §31 USTAWY: Aleksander Janowski, Karol Hoffman, Kazimierz Kulwieć.

Fakt ten otworzył możliwość formalnego i demokratycznego rozpoczęcia działalności. Stało się to 3 grudnia 1906 r. na I Walnym Zgromadzeniu Towarzystwa. Przeprowadzono formalne wybory, które te z 1 czerwca 1906 r. potwierdziły.

To jest powód dla, którego wówczas i dziś datę tę uznajemy za powstanie Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego. Fakt ten dokumentuje tablica umieszczona na gmachu Centralnej Biblioteki Rolniczej przy ul. Krakowskie Przedmieście 66/68, gdzie odbyło się I Walne Zgromadzenie PTK, tekstem: „W tym gmachu 3 grudnia 1906 roku powstało Polskie Towarzystwo Krajoznawcze”.

Uznanie daty 3 grudnia 1906 r. za określającą powstanie Towarzystwa było przejawem niezależności ludzi, którzy je tworzyli sprowadzając podpis Prezesa-Gubernatora Martynowa jedynie do funkcji administracyjnej, nie przyznając mu mocy sprawczej powstania PTK.

Obchodząc 75-lecie powstania Towarzystwa w 1981 r., trudnym czasie naszej współczesności, członkowie PTTK potwierdzili postawę prekursorów fundując tablicę.